

KMETOVALEC

Glasiło Kmetijske družbe za Slovenijo.

Izhaja 15. in zadnjega dne v mesecu. Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane 20 Din, za inozemstvo 30 Din letno.

Posamezna številka stane 1 Din. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, na Turjaškem trgu št. 3. Urejuje Viljem Rohrman.

Štev. 13.

V Ljubljani, 15. julija 1928.

Leto XLV.

VSEBINA: Načelnštva kmetijskih podružnic, zbirajte predmete za svojo jubilejno kmetijsko razstavo! — Naša mlekarstva in sirarska kriza. — Gnojenje z gnojnicami na njivah. — Dušičnata gnojila. — Prasičja rdečica. — Rodovitost pri prasičih. — Zatiranje hmeljske stenice. — Nov škodljivec hmelja. — Hmeljska uš. — Vprašanja in odgovori. — Iz delovanja podružnic. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Kmetijske novice. — Uradne vesti. — Tržne cene. — Inserati.

Načelnštva kmetijskih podružnic, zbirajte predmete za svojo jubilejno kmetijsko razstavo!

V 9. številki „Kmetovalca“ je bil objavljen program jubilejne kmetijske razstave, iz katerega je razvidno, kakšen obseg bo ta imela in kaj se bo vse lahko razstavilo.

V 10. številki so se pozvale kmetijske podružnice na sodelovanje in so bili obenem označeni cilji, ki jih zasleduje ta razstava.

V 12. številki so bil navedeni pridelki in predmeti, ki jih je zbirati ter doposlati družbi najkasneje do konca julija t. l.

Mnogo podružnic, številni zasebniki in kmetijski strokovnjaki, so se odzvali vabilu družbe in priglasili žita in druge pridelke ter razne predmete za razstavo. Vendar jih je še mnogo, ki se tozadevno še niso odločili. Predvsem je pa potrebno, da nastopijo kmetijske podružnice kot take in se udeležijo te razstave v posebni skupini.

Podružnice naj razstavijo pridelke svojih članov, da se iz tega vidi njih podrobno delovanje pri pospeševanju kmetijske produkcije. Tista podružnica, ki bo pokazala najlepši oddelek, bo primerno odlikovana. Za take oddelke podružnic je pripraviti razna žita v zrnju in klasju, razno gomolje, po možnosti tudi koruzo, fižol in druge predmete, ki bodo najbolje označili delovanje podružnic. Posebno prikladni so tudi primerjalni pridelki njiv, gnojenih z umetnimi gnojili in negnojenih. V zvezi s temi predmeti je doposlati tudi navedbe o množini pridelkov na ha ali oral, da se pokaže uspeh umetnih gnojil, oziroma pravilnega obdelovanja zemlje vsled vpliva podružnice.

Tista podružnica, ki bo razstavila večjo zbirko pridelkov svojih udov, dobi posebni prostor, da se bo njeno plodnosno delovanje na razstavi bolje izražalo.

Da bo pa razstavni odbor mogel računati s prostorom, ki ga bodo potrebovale podružnice, se načelnštva pozivljajo, da **do konca tega meseca** sporoče družbi približno koliko četvornih metrov naj se jim v ta namen ohrani.

Razstavni odbor.

Naša mlekarstva in sirarska kriza.

Alfonz Mencinger, Boh. Bistrica.

V Sloveniji prevladuje med producenti mleka in mlečnih izdelkov zaradi trenutne krize na mlečnem trgu naziranje, da je kriza povzročena po nadprodukciji. To naziranje je povsem **napačno**. Pravi vzroki tiče vse kje drugod.

Krizo so povzročili producenti sami. Kako to? 1. Nočejo se v predelavi prilagoditi zahtevam konsumenta. 2. Med njimi ni nikakega edinstva, složnosti in zmisla za skupni nastop. 3. Zaupanje v samega sebe in lastne organizacije jim je še preveč tuje. 4. Preveč so podvrženi uspehu trenutka, ne upoštevajoč pri tem zlih posledic za bodočnost. 5. Pismena in ustna navodila idealnih strokovnjakov so zanje navadno mlatva prazne slame. 6. O prožnosti v predelavi mleka, s katero se da najbolje izrabljati trenutna tržna konjunktura, pri večini vkljub malenkostnim investicijskim troškom še vedno ni govora. 7. Solidna komercialna plat je skoraj za vse še španska vas.

Za te moje trditve je treba tudi utemeljivte. Za danes samo nekaj zgledov iz doživljene prakse.

Pod 1. Nemčija vkljub svojih okroglo 10 milijonov krav-molznic, ki dajejo letno okroglo 20 milijard litrov mleka v denarnem iznosu okroglo 45 milijard dinarjev (torej **za liter mleka povprečno Din 2.25!**) uvaža še vedno letno okroglo 2500 vagonov mleka, 10.000 vagonov masla in 6500 vagonov sira za lastni konsum, kar odgovarja v naši valuti približno 14 milijardam Din. Izvoz v Nemčijo bi si še za leta in leta zagotovili, toda **nimamo enotnega ali egaliziranega blaga**, toliko manj še zadostne količine, ker se tam ne krošnjari z mlečnimi izdelki po našem vzorcu.

Pod 2. Ugotovljeno dejstvo se najlepše zrcali v anketi 19. II. 1928. na Jesenicah, poskusnem združenju v Ljubljani 11. III. 1928. in mlekarskem kongresu v Zagrebu 6. V. 1928.

Že na Jesenicah so napovedovali poročevalci, da bo cena siru na debelo padla na 20 Din in tudi pod to številko za kg. Do danes so se doživela v tem pogledu razočaranja in presenečenja tudi navzdol. Kot honorarni upravnik OBSZ povem lahko mlečnim producentom javno, da so mi prišli v roke dokumenti, iz katerih izhaja, da so posamezne mlekarske organizacije dobivljale odjemalcem v Ljub-

ljani polnomastni trdi sir po 8 do 13 Din za kg, sirarsko skuto franko oddajna postaja po 2 Din, ki se je potem eksportirala franko državna meja po 4 Din in da se je oferiralo v Nemčijo tudi franko naša državna meja čajno maslo po Mk 1.3 (= 17.65 dinarjev).

Ne upoštevajoč režije, ki je v mlekarni združena s predelavo, dobiš za 1 kg v mlekarno ali sirarno donešenega mleka pri predelavi v sir pri teh cenah največ 1.20 Din, pri predelavi v čajno maslo, upoštevajoč vrednost posnetega mleka za kg s 40 para največ 1.25 Din. Odbij še režijske stroške! Koliko ti še ostane čistega? Ali se ti izplača gojiti krave pri čistem donosu mleka za kg izpod dinara? Ali si že razmišljal o tem, da je povprečni donos v Nemčiji Din 2.25, v Švici celo nad 2.50 Din?

Po ugotovitvah priznanega strokovnjaka na mlekarskem polju, gosp. univerzitetnega docenta dr. Stefana Filipoviča, bi mogla samo Slovenija pri današnjem stanju vnovčiti okroglo 500 milijonov kg mleka letno. Ako primerjam današnjo naso rentabilnino z ono v drugih državah, je na dani, da splava letno najmanj samo iz Slovenije vsled neenotnosti mlečnih producentov 500 milijonov dinarjev po vodi. Kaj to pomeni za naše narodno gospodarstvo, o tem naj razmišlja vsak sam. Morala se le odpro oči in prebije zastarelost nazorov?

Pod 3. Podčrtano ugotavljam, da večina naših producentov mleka nima zaupanja niti v samega sebe, toliko manj v lastne organizacije. Vodstva organizacij se za hrbtom običajno dolži plačkanja in izkoriščavanja, za še tako potrebne investicije iz lastnih sredstev ni navadno denarja. Saj se odklanjajo iz političnih razlogov celo za napredek namenjene podpore iz državnih in drugih javnih fondov.

Velekapital z dobro plačanimi prekupčevalci vred zna dobro izrabljati to mentaliteto nasega producenta, ki se zateka k svojim organizacijam običajno šele takrat, kadar mu že teče voda v grlo. O hvaležnosti v takih trenutkih sploh ne govorim, ker je še vedno v veljavi reklo „Nehvaležnost je plačilo sveta“. Na stotine dokumentov za to je pri meni na razpolago! „Pri Vas ste še grajzarji in Vam grajzarstvo več nese kot urejena trgovina“, mi je zabrusil v obraz predkratkim veleodjemalcem iz inozemstva in ta očitek sem moral požreti molče.

Pod 4. Tudi naš človek je podvržen preveč trenutnemu uspehu, ki ne računa nikdar z dobrimi ali slabimi posledicami bodočnosti. Ako mu ponudiš za izdelek solidno mednarodno ceno, ti ga ne da, ker smatra, da si ga pri tem opeharil. Gleda navadno le preko domačega plota, malokaterega trgovsko obzorje je večje kot razgled raz domačega farnega cerkvenega zvonika. Spenjati se zaradi razgleda na Triglav je navadno zanj šport nepremišljenih in objestnih meščanov, zato ga pa tudi trgovska konjunktura vsaj v obsegu tega obzorja prav malo zanima.

Poedinec skuša vnovčevati v nezaupanju na vodstvo potom krošnjarstva izdelek, držeč se načela, da je vse delo vodstva mimogrede izvršeno in da zato nima nihče od njega zahtevati katerekoli odškodnine za delo, izvršeno za splošno dobro in ne poznavajoč pravične tržne cene. Tako se dogajajo dan zadnem primeri, da ti kvarljivci in zbijalci pravičnih cen prodajajo na drobno s krošnjarjenjem

blago za 5—8 Din pri kg ceneje, kakor so imeli že ponudbe od solidnih veleodjemalcev.

Naš mali človek potrebuje v gotovih trenutkih takoj denar. Ker z glavnico ne razpolaga, vnovčuje tudi za slepo ceno svoj pridelek in izdelek, oškoduje s tem samega sebe in svoje sotrpine, ker je naš svet ustvarjen pač tako, da izkorišča do skrajnosti nesrečo in neumnost poedinca.

Na tem polju čaka vzorno združenstvo še ogromno delo. Vkljub temu: Idealni orači le na dan; blagostanje naroda se bo z vašim sodelovanjem tem prej povrnilo.

Pod 5. Dosedaj so bila pismena navodila in predavanja za naš gospodarski napredek navdušenih, teoretično in tudi praktično podkovanih strokovnjakov bob ob steno. Ostrejša kritika ti prinese takoj zamero, poseganja v debato in opozorila na javni pozornici so dandanes že redki pojavi, zato se pa pojavljajo tem bolj po končanih javnih razpravah zakotne kritike, ki navadno izvene: „Kaj bo pa troltel vedel, saj ni še ničesar poskusil.“ Trpka resnica po lastnih doživetih skušnjah je: „Dober strokovnjak je samo oni, ki prinese koš denarja, da se ga razsiplja med narod, kateri se potem za hrbtom roga in norčuje iz dobrotnika.“

Pod 6. O potrebni prožnosti pri izdelavi in predelavi mleka v različne mlečne izdelke je sploh škoda izgubljati več besed. Ugotavljam pri tem sledeče gospodarsko načelo: **Vnovčevanje mleka kot mleko se pri današnjih razmerah pri nas še najbolje izplača. V drugi vrsti prihaja trenutno v poštev predelava mleka v čajno maslo in šele na zadnjem mestu je predelava mleka v sir, ker se nočejo izkoriščati preizkušene pridobitve napredujoče kemije.**

Vsaka mlekarna, oziroma sirarna bi morala biti opremljena z najmodernejšimi tehničnimi pripomočki tako za predelavo mleka v maslo kakor v sir. Trenutna tržna konjunktura bi se dala na ta način popolnoma izrabiti. Seveda bi bilo treba pri tem misliti tudi na pitališča za prasiče. Mlekarnice in sirarne, ki predelavajo dnevno izpod 400 kg mleka, bi bilo zaradi nerentabilnosti sploh **zakonito ukiniti.**

Žalostna, toda z dokumenti podprta resnica je, da se je izdeloval v Bohinju pred 30 leti boljši sir nego danes in da danes v Sloveniji prednjači vključ **kisli krmi Vrhnika s svojim egaliziranim izdelkom,** ki je pridobil vsaj v naši državi že sloves pod imenom Jugoementaler, dočim **ugled sira bohinjskega tipa zaradi prepovršne oskrbe in prepolnomastnosti z vsakim dnevom pada.** Denarni efekt je na dlani. Domoljubje pri konsumentih ne igra nikake vloge.

Najnujnejše investicije za moderniziranje zastarelih siraren ne bi šle v tako težke tisočake. Najpozneje v 3 letih bi bile amortizirane.

Pod 7. O pravilnem trgovanju je pri današnjih razmerah tudi škoda izgubljati besed. Vezanih pogodb za producenta se noče priznavati. Komercialna režija se dosledno odklanja. In kaj potem? V trgovini je uveljavljeno splošno načelo: **Solidna in točna** postrežba na podlagi sklepov, pismenih ali ustnih.

To so moje labudove besede za naše mlečne producente.

Gnojenje z gnojnico na njivah.

(Vičanski Škerlec.)

Marsikateri posestnik ima muževne (močvirnate) travnike, na katerih sploh nobeno gnojenje ne pomaga, tudi z gnojnico ne. Drugi imajo svoje travnike preveč oddaljene, kamor ne morejo spravljati gnojnice vsled slabih cest, posebno v pozni jeseni, v zimskem času in zgodaj spomladi. Veliko je pa tudi takih posestnikov, ki sploh nimajo travnika ali pa imajo brežne travnike v taki strmini, da je vsako dovažanje gnojnice nemogoče.

Ali naj kmetovaci, ki ne morejo svojih travnikov gnojiti z gnojnico, zasmehujejo one, ki izkoristijo to zlahko gnojilo na druge načine? Ne, tega niti misliti ne smejo!

Med tiste, ki z enega ali drugega vzroka ne morejo spravljati gnojnice na travnike, spadam tudi jaz. Odločil sem se sicer že pred več leti, da napišem v „Kmetovalcu“ svojim stanovskim tovarišem nekaj o gnojenju z gnojnico na njivah, pa sem počakal do sedaj. To pa zaradi tega, da pridobim od takega gnojenja še več in boljših izkušenj.

Naj služi torej ta moj skromni spis v pouk in napredek našemu kmetu, ki se zaveda svojega poklica in bi rad prišel do boljše gospodarske bodočnosti.

Evo torej! Eden mojih travnikov je od doma preveč oddaljen. Drugega, ki je bil močvirnat in skoraj zanič, sem osušil z drenažo. Ta osušeni in izboljšani travnik ne potrebuje za dve košnji v enem letu nobenega gnojila. Treh košenj bi mi bilo pa težko odpeljati, ker se travnik nahaja sredi drugih in gre cesta preko drugih travnikov. Na brežne travnike ne morem zaradi strmine dovažati gnojnice. Ne preostaja mi torej drugega, kakor da gnojim svoje njive tudi z gnojnico.

Spominjam se še prav dobro, kako so mi pravili drugi posestniki, da bom spravil na njive samo različčen plevel, trave, pirnico itd. Seveda so veljale te besede pri meni toliko, kakor če vržem v steno vejačo fižola.

Imenovano gnojenje izvršujem sedaj že celih 16 let, ne da bi spravil te škodljive rastline v zemljo. Nasprotno! Z gnojnico ravnam pa takole: Ozimni setvi ne gnojim, ker bi vsled takega gnojenja setev poglela. Pač pa, kolikor imamo v jeseni hlevskega gnoja, ga podorjem za koruzo; zraven dobim dotična njiva še gnojnico, ki jo obenem podorjem. Na pomlad storim isto pri krompirju. Ta način gnojenja pri koruzi in krompirju se mi je izkazal še vsako leto prav dober in priporočljiv.

Da bi se še na drug način prepričal o učinku gnojnice pri koruzi in krompirju, sem ravnal takole: Ko sta bila koruza ali krompir že za okopavanje, sem pognojil njivo s stanjšano gnojnico ter še tisti dan okopal koruzo ali krompir, tako da mi ni mogel dragoceni amoniak iz gnojnice izpuhteti (izhlapeti). Na drugo, poleg ležečo parcelo, na sem potrosil potrebno množino čilskega solitra ter okopal rastline. Pred osipavanjem sem steril na obeh parcelah ravno to. Na obeh parcelah je bil podoran pred saditvijo (setvijo) hlevski gnoj. Pri spravljanju pridelkov se je videl vsakokrat čudovito lep uspeh dušičnatih gnojil. Med gnojenjem z gnojnico in s čilskim solitrom ni bilo nobene druge razlike, kakor ta, da

je bilo gnojenje z gnojnico takorekoč zastoj, dočim sem moral čilski soliter presneto drago plačati.

Z gnojnico, ki jo vlovim v gnojnično jamo od pomladi do žetve, ne gnojim ajdi, ker bi bila ajda v nevarnosti, da poleže ali pa predolgo cvete in da nam v jeseni pred mrazom ne dozori. Pač pa gnojim z gnojnico repi.

Dragi bralec! Morda porečeš: „Kaj, repa je repa!“ Le počasi. Res je, da je repa repa in res je tudi, da je repa živini to, kar je meni salata in bolj prazna juha. Pri življenju pa le ostanem. Med srečne sem se štel preteklo zimo, ko je bilo tako malo krme, da sem imel veliko repe, katero sem vso zimo pokladal goveji živini in konjem. Vsled tega mi ni bilo treba skrčiti števila živine. Živina, kakršna je bila v jeseni, je ostala do spomladi. Omenim še, da sem si v več letih, ko sem pridelal premalo krme, rešil svojo živino skozi dolgoletno zimo z repi, katero sem sejal v večjem obsegu. Vso repno zel posušim v prostorih, ki jih imam nalašč za to. Tako posušeno zel parim pozimi v brzoparilniku in jo pokladam goveji živini.

Repo, ki jo sejem v praho, gnojim z živinskim gnojem in z gnojnico ter jo pridno okopujem, je za vse to zelo, zelo hvaležna. Pomniti pa je, da repe ne smemo preveč naenkrat pokladati; to bi povzročilo napenjanje živine. Tako napenjanje je hujše, kakor napenjanje, ki ga povzroči sirova detelja. **Torej previdno!**

V Vičancih, na Binkoštni ponedeljek 1928.

Dušičnata gnojila.

(Pripomba k prejšnjemu članku.)

V 11. številki „Kmetovalca“ je bilo v tem članku v odstavku od čilskega solitra na koncu označeno: „Ves denar, izdan za čilski soliter, gre v inozemstvo in nam veča pasivnost naše trgovske bilance, kar je v kvar našem nar. gospodarstvu.“

Da se ne bo ta stavek slabo razumel, moramo poudariti, da kvar nar. gospodarstvu ni tako velika v primeri s koristjo, ki jo nudi to dušičnata gnojila s povečanjem rastlinske produkcije. Razentega se čilskega solitra pri **spomladnem in poletnem gnojenju** ne da nadomestiti z **nobenim drugim dušičnatim gnojilom**. Njegova korist je torej mnogo večja nego tista malenkostna vsota, ki gre v inozemstvo.

L.

Prasičja rdečica.

Živinozdravnik Stanko Arko, Ljubljana.

Izmed prasičjih kužnih bolezni je v naših krajih najbolj razširjena rdečica, ki prizadeva prasičereji največ škode. Te škode se pa vsak kmetovalec z majhnimi stroški lahko in zanesljivo ubrani. Z varstvenim cepljenjem proti tej bolezni se da prasiče popolnoma obvarovati, da ne zbole. Nevednost kmeta in nezaupanje do cepljenja sta največ kriva, da pogine vsako leto veliko prasičev prav ponepotebno.

Rdečica je kužna bolezen, ki ne nastane samodejno, kakor neuki ljudje mislijo, temveč jo povzročajo kužne kali ali bakterije, ki so tako majhne,

da jih moramo tisočkrat povečati, da jih sploh vidimo. Te kužne klice se nahajajo dostikrat v tleh svinjakov in so pod gotovimi pogoji takorekoč nestrupene, t. j. da ne povzročajo bolezni, četudi pridejo v telo prasiča. One so kakor zrno žita, ki ne more izkaliti, ako nima zadosti vlage in toplote. Če pa nastane toplo vreme in so tudi še druge okolnosti take, da se klice začno množiti, tedaj povzročijo v telesu prasiča, kamor se zanesejo s krmo, nevarno rdečico. Zato ravno opažamo, da se ta bolezen pojavlja skoraj izključno le v toplih mesecih leta, posebno ob hudi vročini.

Rdečica se ne pojavi, kakor n. pr. slinavka v večjih hlevih enega kraja naenkrat, temveč nastopi zdaj v tem, zdaj v drugem dvorcu in napade le posamezne prasiče v svinjaku. Najrajše zbole mladi prasiči od četrtega meseca do poldruega leta starosti, starejši le poredkoma, sesajoča praseta pa skoraj nikoli.

Znaki bolezni so sledeči: Prasič, ki je mogoče še zvečer z veseljem jedel, drugo jutro ne pride h

Pod. 32. Prasič, bolan na rdečici.

koritu. Zariva se v steljo, nerad vstane, se leno premika in blato ne gre od njega. Po telesu je vroč in hitreje diha. Že takoj v začetku, včasih pa šele po enem do dveh dneh, se spahnejo na koži okroglaste, kakor tolarji velike, rdeče lise, ki postanejo pozneje bolj vijoličaste barve. Če te lise potipamo z roko, občutimo, da so izbočene nad površino. To je tista oblika bolezni, ki jo smatramo kot ugodno. V drugih slučajih pa pordeči koža v večjem obsegu po trebuhu, vratu in ušesih, prasiča kuha huda vročina, težko sope in leži nepremično zarit v steljo (pod. 32.). Ta oblika bolezni je navadno mnogo hujša od prejšnje in če ne pride hitra pomoč, prasič kmalu pogine. Rdečica je sploh hitra bolezen, razvija se naglo, v posameznih primerih celo tako burno, da prasič čez noč pogine. V tem primeru večkrat ne opazimo na koži nobenih znamenj, ker se je bolezen tako hitro razvila, da se lise niso mogle niti razviti.

Kako obvarujemo prasiče pred boleznijo?

Edino in popolnoma zanesljivo varstveno sredstvo je **cepljenje** zdravih živali. Cepljenje izvršujejo živinozdravniki spomladi pred nastopom vročega poletja. Stroški za cepljenje so malenkostni, tako da jih vsak posestnik zmore. Varstveno cepljen prasič zadobi odpornost proti bolezni za dobo petih do

šestih mesecev. Ako se ga pa po prvem cepljenju cepi čez 10 dni še enkrat, ostane prasič celo eno leto nesprejemljiv za rdečico. Ker je pa dvakratno cepljenje združeno z večjimi stroški in ker je glavno, da varstvo traja vsaj do zime, se cepi navadno samo enkrat.

Kdor ne da cepiti prasičev, je popolnoma sam kriv, če mu zbole in poginejo. Kakor moramo zavarovati hišo pred požarom, tako moramo zavarovati prasiče pred boleznijo. Vsako praznoverje, ki ga nepoučeni ljudje razširjajo, češ, saj cepljenje nič ne pomaga, je za obsojati, saj je vendar v vseh kulturnih deželah cepljenje splošno razširjeno in že desetletja preizkušeno. Zgodi se pač, da cepljen prasič pozneje enkrat zbolí ali celo pogine na kaki bolezni, n. pr. na svinjski kugi ali kužnem vnetju pljuč. Dotični gospodar izgubi vsled nepoučenosti vero v cepljenje in še druge oplašči. Vedeti pa moramo, da cepljenje proti rdečici ne obvaruje prasičev pred drugimi boleznimi, ker zdravila proti vsem boleznim človeški um še ni iznašel in ga nikoli ne bo.

Stvar je treba torej pravilno presojati in ne s takimi govoricami sam sebi in še drugim škodovati.

Če smo pa že storili ta greh, da svojih prasičev nismo dali cepiti, oz. smo iz katerikoli vzroka zamudili to priložnost in so nam prasiči zboleli, moramo takoj poklicati živinozdravnika. Vsako odlaganje in upanje, da bo prasič že sam ozdravel, nam prinese lahko nesrečo. Vsa domača zdravila in različni zdravilni praški, ki jih lekarnarji prodajajo kot zaščitna sredstva proti prasičjim boleznim, ne pomagajo nič. Kdor si sam ne bo pomagal, mu tudi noben svetnik ne bo pomagal. Edino cepivo je pravo in uspešno zdravilo. Ako se odlašča, da se bolezen nadalje razvija, se kužne klice v telesu tako razmnože, da se zastrupi kri in omaga srce, tako da potem tudi cepivo ne more delati čudežev. Čimprej pride živino-

zdravniška pomoč, tem večje je upanje, da bo žival ozdravila.

Ako se je bolezen v svinjaku pojavila, moramo seveda skrbeti, da zavarujemo tudi še navidezno zdrave prasiče. Zato se morajo dati prasiči takoj cepiti.

Ko je bolezen prenehala in ni v svinjaku več bolnih prasičev, se mora hlev dobro razkužiti, kakor naroči živinozdravnik. Pojav bolezni je treba, takoj naznaniti županstvu. Poginjene prasiče se mora oddati konjaču, da jih zagrebe na občinskem mrhovišču. Večkrat se dogodi, da se poginjeno žival skrivaj zakoplje v bližini hiše ali na takem prostoru, kjer se voda odteka do prostorov, kamor pridejo zdravi prasiči. S tem se bolezen razširja v druge dvorce in se vsled lahkomišelnosti spravlja še druge posestnike v nesrečo. Tako postopanje je vse graje vredno in je tudi po zakonu kaznivo.

Rodovitost pri prasičih.

(Dalje in konec.)

Te resnice oziroma načela, ki odločilno vplivajo na rodovitnost pri prasičih, so:

1. **Ne plemeniti v krvnem sorodstvu, temveč se sorodstvenega plemenjenja čim bolj mogoče iz-**

ogibati. Obe navedeni svinji sta izvirali od krvno docela nesorodnih staršev, plemenil ju je vsakokrat odbran, dobro odgojen, **starejši** merjasec, ki ni bil z njima v nobenem sorodstvu.

2. **Odbiraj svinjice, ki so namenjene za pleme, od lepih, mlečnih, rodovitnih in glede krme neizbirčnih svinj,** če le mogoče ne iz prvega, temveč iz vsaj drugega ali poznejšega gnezda. Za dom odberi izmed vseh najlepše živali. **Zelo napačno je, da si odberejo sosedje in drugi kupci najlepše pujske iz gnezda, a za dom si obdrže odbirek.** Pri obeh navedenih svinjah so njih rejci polno upoštevali ta načela.

3. **Ne goni premladih svinjic prvič k merjascu,** ker od telesno slabo ali le napol razvite živali ni pričakovati posebne rodovitnosti in sploh ne kaj prida potomcev. Ravno v tem oziru grešijo naše gospodinje še najbolj in delajo s tem sebi in prasičereji veliko škodo. Svinjica našega podeželskega, polžlahtnega plemena bi smela biti prvič pripuščena v 8. ali 9. mesecu starosti, a ne prej.

4. Vsaj srednji ali boljši posestniki naj bi držali lepe svinje, katere so se pri prvem gnezdu dobro izkazale, **najmanj po dva- do trikrat za pleme.** Naravnost neodpustljiv živinorejski greh pa je, izločiti od plemenitve takoj po prvem gnezdu svinjo, katera se je v vseh pogledih odlično obnesla. Preudarni posestnik izkorišča tako žival v plemenske svrhe **do skrajne dobe, z namenom, da mu odlična žival zaplodi čim več dragocenega potomstva.** Zato ni smatrati za nobeno pretiranost, če drži kdo izredno dobro svinjo po **pet-, šest-, ali še večkrat za pleme,** nasprotno tak živinorejec je na docela pravi poti. Koristi za povzdigo prasičereje od takega postopka so nepregledne, zelo znatne so pa tudi gmotne koristi rejca, ki prodaja prvovrstno plemensko blago za višje cene. In kupcev mu kot priznanemu rejcu ne zmanjka, tudi če računa samo na bližji okoliš.

Res, da pokaže večina svinj že pri prvem gnezdu svojo rodovitnost in mlečnost, vendar je prava ocena pri poznejših gnezduh bolj zanesljiva. Mladiči iz prvega gnezda so v **primeri z mladiči iz poznejših gnezd** navadno bolj slabi. Mirno lahko trdim, da se ob drugače enakih prilikah stopnjevaže večja plemenska in rejska vrednost mladičev do petega ali šestega gnezda. Čim starejša (do gotove meje) je svinja, tem popolneje izpolnjuje vse pogoje kot mati in daje boljše potomstvo. Kdor pozna naše prasičerejske razmere, dobro vé, **kako majhen odstotek naših posestnikov upošteva to resnico! Premnogokrat se takoj po prvem gnezdu reže in spita najodličnejša plemenska svinja, ki bi bila v zvezi z odbranim merjascem zmožna, prasičerejo svojega okoliša naravnost preroditi.** Vendar pa se dobe tupatam tudi pri nas rejci, ki upoštevaajo ta načela, sebi gotovo ne v škodo. Poznam več posestnikov, katerim je vrgla po ena sama odlična svinja iz treh do štirih gnezd po 11 do 14 tisoč dinarjev izkupička za plemenske mladiče.

Jos. Sustič.

Zatiranje hmeljske stenice.

Hmeljsko stenico, o kateri smo pisali v II. številki letošnjega „Kmetovalca“, je zatirati tudi s tem, da uničujemo zalego v razpokah drogov in da v ta namen razkužujemo droge v zimskem času. Vprašanje

je le, na kakšen način, da bi to razkuženje uspelo in bi se uničila vsa zalega. Priporočajo se v ta namen razna sredstva, ki pa dosedaj še niso zadosti preskušena, kakor obdelovanje drogov z žveplanim dimom v tesno zaprtih prostorih, dalje izparjenje drogov z vodno paro in slednjič namakanje drogov v raztopinah sode, galice, žveplene kisline, karbolineja itd. Vprašanje pa je, kakšne količine teh sredstev bi bile potrebne, da se zanesljivo zatire zalega stenice. Žvepleni dim (žveplov dvokis) je gotovo učinkovit, vprašanje pa je, kolika količina bi zadostovala za to in koliko časa naj bi bili drogi izpostavljeni temu razkuževanju. Ravnotako je vprašanje, koliko časa bi bilo treba za izparjenje drogov in katera sredstva bi najbolj učinkovala pri namakanju. Hmeljarsko društvo v Žalcu se je s tozadevnimi vprašanji obrnilo tudi na našo družbo, ki pa danes še nima potrebnih podatkov za rešitev teh vprašanj.

Nov škodljivec hmelja.

Tuintam so se pojavile na hmelju debele, rjave in gole gosenice o z i m n e s o v k e, ki objedajo ponoči nežne dele rastlin, podnevi se pa skrivajo v zemlji slično kakor njivski polži. Zgodi se, da gredo močno napadene rastline tudi po zlu. Te gosenice zarezja neznamen metulj-ponočnjak sivorjave barve, ki se podnevi tudi skriva med travo, žitom in drugim zelenjem. Proti temu škodljivcu ni drugega pripomočka, kakor da nabiramo gosenice podnevi pod zemljo in na mestih, kjer nam začno rastline usihati, ponoči pa s svetilko v roki.

Hmeljska uš.

Hmeljska uš (aphis humuli) je eden najnevarnejših škodljivcev hmelja, ki se širi vedno bolj v naših hmeljnikih. Ako se ji hmeljarji ne postavijo pravočasno po robu, se bo tako razširila, da bodo hmeljski nasadi v resni nevarnosti. V Dravski dolini jo je bilo n. pr. pred dvema leti še prav malo, lani jo je bilo opaziti že v mnogih hmeljnikih in letos kaže, da jo bo že prav veliko. Hmeljsko uš je treba zatirati takoj, ko se pojavi v malih množinah, ker pozneje je boj zoper njo zelo težaven. To vedo najboljše češki hmeljarji, ki so sicer opazili hmeljsko uš v manjših množinah že pred vojno, vendar se niso dosti menili zanj, danes pa jim dela strašne preglavice in ogromno škodo v kljub napornemu zatiranju. Ta izkušnja čeških hmeljarjev naj bo resen opomin našim hmeljarjem, da se pravočasno postavijo v bran temu najnevarnejšemu hmeljskemu škodljivcu.

Hmeljska uš spada med listne uši (aphididae). Silno hitro se množi in ravno v tem je njena največja nevarnost. Hmeljska uš ima na leto do 17 generacij in vsaka samica izleže do 100 novih uši, tako da imamo od ene same samice na milijone potomcev.

Škoda, ki jo povzroča uš na hmelju, je mnogovrstna. Uš se naseli na hmelj koncem maja — začetkom junija, letos zaradi hladne spomladi nekoliko kasneje. Napada mlado listje in storžke, vsled česar se listje zvije, posuši in odpade, ter se sčasoma lahko posuši tudi cela trta. Posebno, ako so hladne noči, sesajo uši prav pridno, da se ogrejejo, in rastlinski

sok kaplja po listju ter ga prekrije z gosto prevleko; t. j. tako imenovano „mano“ ali „medeno roso“, ki je zelo povoljen predpogoj za razvoj sajavosti ali plesnobe hmelja. Ako na hmelju ni uši, tudi ni „mane“, in ako ni mane, tudi ne počrni hmelj od sajavosti ali plesnobe. Vsled te škode je tembolj potrebno zatirati hmeljsko uš.

Hmeljska uš se priseli v hmeljnik maja do junija kot mala črna mušica, ki znese jajčka na spodnjo stran mladih listov in najbolj sočnih poganjkov. Dočim mušica pogine, se izležejo iz jajčec majhne, zelenkaste, nekrilate uši, ki sede v celih kupih na listih in srkajo rastlinski sok; kakor omenjeno, se silno hitro množe, in sicer tako, da brez oploditve ležejo žive mlade. Šele julija se pojavijo samci in samice ter po oplodnji zopet omenjene črne mušice, ki odlete na bližnje sadno drevje, najrajše na češplje; tu zneso zimsko jajčka, iz katerih se spomladi zopet izvalijo črne mušice, ki odlete na hmelj ter ga ponovno okužijo. Tako se to ponavlja vsako leto in uši je vedno več.

V svrhu zatiranja moramo predvsem ustanoviti, da-li se je selitev uši na hmelj že končala. Dokler se pojavlja krilata mušica, je vsako uspešno zatiranje nemogoče, ker muha hmelj ponovno okuži, dočim pa se pozneje nekrilate uši ne morejo več seliti, in ako jih uničimo v našem hmeljniku, se ni bati ponovnega okuženja iz sosednjih. Kdaj selitev preneha, najlažje ugotovimo, ako odberemo par rastlin hmelja ter jih poškrabimo z odgovarjajočim sredstvom, da uničimo vse uši; ako se ne pojavijo več, je dokaz, da je selitev končana in tedaj začnemo z zatiranjem uši po vsem nasadu; ako pa so se pojavile zopet, selitev še traja ter je treba še počakati, dokler nam ponovni poskus ne dokaže pomehane selitve. Navadno traja selitev tri tedne.

(Dalle prih.)

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na kmetijsko-gospodarska vprašanja odgovarja družba le svojim udom, ki so podpisani s polnim imenom. Za odgovor je priložiti 3 Din (v znamkah) za stroške.

Vprašanje 39. V naši hiši so se zaredili ščurki v toliki meri, da nam delajo velike preglavice. Zatiramo jih z različnimi sredstvi, pa vse skupaj nič ne zaleže. **Katero sredstvo je najboljše za zatiranje ščurkov?** (F. A. v M.)

Odgovor: Pri zatiranju ščurkov je predvsem potrebna najskrajnejša snaga v kuhinji in v shrambah za živila. Nikjer ni puščati ostankov jedi, smeti itd., kjer bi se ščurki mogli prehranjevati. Vse razpoke v zidu, okoli štedilnikov in peči je dobro zamazati, da se ne morejo skrivati. Navadno uporabljamo proti ščurkom razna sredstva, ki le deloma pomagajo. Na kmetih se večkrat vidi, da držijo ježe v ta namen. V gostilnah pa nastavljajo zvečer plitve posode s pivom, okoli njih pa deščice, da ščurki lahko zlezejo v posodo in tako utonejo. V novejšem času uporabljamo proti ščurkom razna strupena sredstva. Prav zanesljiv pripomoček je urania-zelenilo, ki vsebuje hud strup arzenik v sebi. Urania-zelenilo primešamo n. pr. stolčenemu sladkorju. Na 10 dkg sladkorja vzamemo pol dkg urania-zelenila. Vse skupaj dobro premešamo. Ker je urania-zelenilo hud strup tudi za ljudi, je treba skrajno previdnosti, da se ne zastrupe druge živali, ki prihajajo v kuhinjo. Kdor ta zastrupljen sladkor troši, si mora zavezati nos in usta, da ga ne vdihava, in si temeljito umiti roke po takem delu. Zastrupljen sladkor raztrosimo ali pa nastavimo po kotih

in ob stenah v kuhinji, kjer navadno lezejo ščurki. Tako raztrošen strup pustimo kvečjemu 8 dni po kotih, potem ga previdno odstranimo. V to svrhu se uporablja tudi navadno švajnfurtsko zelenilo, ki je skoraj slične sestave kakor urania-zelenilo.

K.

Vprašanje 40. Ali razdre štatljivost konja kupčijo in v kolikem času? (S. Z. v L.)

Popravek k odgovoru na 29. vprašanje: Od druge živinodravniške strani smo prejeli to-le točno pojasnilo: Od 1. januarja 1917. l. nadalje ni več štatljivost (upornost) konj glavna napaka, zato tudi ni mogoče v roku od trideset dni razdreti kupčije, če je bil konj pri nakupu štatljiv.

L.

IZ DELOVANJA PODRUŽNIC.

Kmetijska podružnica Teharje je priredila 29. junija poudni zlet na vzorno kmetijo gospoda sadjarskega nadzornika Goričana v Višnjo vas pri Vojniku. G. Goričan nam je razkazal svoje polje, sadovnjake, hleve, poljedelske stroje i. t. d. ter nam podal iz svoje bogate izkušnje in znanja obilo praktičnih navodil za vse panoge gospodarstva. Za njegovo veliko naklonjenost in požrtvovalnost mu budi iskrena zahvala! Pri tej priliki smo zložili tudi majhen znesek za podružnično blagajno.

Kmetijska podružnica Šmartno pri Litiji je zborovala 13. maja t. l. Od 146 članov je bilo 52 navzočih. Iz poročila načelnika je povzeta, da je prejela podružnica 1000 Din ministrske podpore, da je razdelila 800 kg galice in 600 kg krompirja „alma“. Podružnica ima 1 mlatilnico, 7 trijerjev, 11 ospalnikov, 4 travniške brane, 8 gnojničnih sesalk in razno drugo orodje. Drevesnico je prevzela sadjarska podružnica. Nabavo umetnih gnojil, živinske soli in strojev je prevzelo kmetijsko društvo. Računski zaključek izkazuje 4125 Din dohodkov, 2518 Din stroškov in 1606.19 Din prebitka. V hran. knjižici je 1139 Din. Nasproti stoji dolg v znesku 3302 Din (za 3 gnojnične sesalke), tako da je primanjkljaja 556.81 Din. V odbor so bili izvoljeni: Mat. Rihar načelnikom, za odbornike pa Brčon Rud., Žitnik Mat., Dobrave Ant., Poglajen Jan., Straž Jož., Bric Pav., Simončič Jož., Simončič Leop., Planinšek Ant., Hostnik Leop., Breznikar Jan., Jurič Ant. ml., Šinkovec Fr., Bučar Ant. Za podružnične delegate so bili izvoljeni Rihar Mat., Strman Al., Simončič Leop. in Šinkovec Fr. — Pri slučajnostih so se pogovorile zadeve glede orodja in mlekarne. Sledilo je predavanje družbenega tajnika Kafola o sadjarstvu s posebnim ozirom na črešnje.

KMETIJSKO-ŠOLSKI VESTNIK.

Pogoji za sprejem učencev v oblastno dvoletno vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru. — Novo kot 57. šolsko leto 1928./29. začnjenja sredi septembra. Šolanje traja dve leti. Š šola je v zvezi internat za gojence. Zavod ima namen, da izobrazuje kmečke sinove, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma na kmetijskem gospodarstvu. Kolkovane, lastnoročno, na celo polo pisane prošnje (kolek 25 Din) za sprejem je poslati ravnateljstvu obl. dvoletne vinarske in sadjarske šole v Mariboru **do 1. avgusta t. l.** Prošnji se morajo priložiti: **1. krstni list; 2. domovnica; 3. odpustnica, odnosno zadnje šolko spričevalo; 4. spričevalo o uravnosti pri onih prošilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole; 5. izjava staršev, odnosno varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja; 6. obvezna izjava staršev ali varuha, ki reflektirajo na kako podporo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa povrnejo zavodu sprejete zneske podpore iz javnih sredstev;**

prav tako, ako učenec samovoljno predčasno ostavi zavod; štipendist, ki nepovoljno napreduje, izgubi štipendijo. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter najmanj z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). O sprejemu v šolo odloča tudi uspeh sprejemnega izpita iz slovenščine (ali srbohrvaščine) in računstva, katerega so oproščeni samo absolventi vsaj dveh razredov meščanske ali kake srednje šole. Ob vstopu v zavod mladeniče preišče zdravnik zavoda; ako njih zdravstveno stanje ni povoljno, se odklonijo. Oskrbnina za mladeniče iz Mariborske oblasti znaša do preklica 150 Din. Plačuje se vnaprej. Izključenim in samovoljno izstopivšim učencem se vnaprej plačana oskrbnina ne vrne. **Pridnim sinovom ubožnih posestnikov se po možnosti dovolijo popolnoma ali do polovice prosta mesta v internatu.** V tem primeru je treba podpreti prošnjo z uradno (od občinskega in davčnega urada) potrjenim izpričevalom ubožnosti ali izkazom premoženja z navedbo družinskih in gospodarskih razmer, predpisanih davkov itd. Podrobnejša pojasnila daje ravnateljstvo obl. dvoletne vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Prošnje za sprejem se rešujejo pisмено. — Ravnatelj: Andrej Žmavc.

KMETIJSKE NOVICE.

Reja štajerskih kokoši. Oblastni odbor mariborske oblasti potrebuje naslove vseh kokošjerejcev, ki gojijo štajersko pasmo in vodijo kontrolo nesnosti, ali pa so pripravljeni si jo urediti po navodilih oblastnih strokovnjakov. Vabimo vse prizadete, da se v lastnem interesu prijavijo z opisom dosedanjega rejskega dela.

Vzgojne nagrade za vzrejevalce plemenskih bikcev. Da se povzdigne veselje do smotrenega rejskega dela v okvirju živinorejskih združenj in obenem proizvodnje po notranjih vrtilnah in zunanjih oblikah prvovrstnih bikov za potrebe splošne živinoreje, namerava mariborski oblastni odbor odslej priznavati vzgojne premije po 500 Din ob sledečih pogojih: 1. bikec mora biti vsaj 1 leto, a največ 1½ leto star, 2. izvirati mora od čistokrvne rodovniške krave in istotakega bika, 3. dokazati je materno mlečnost, ki mora znašati najmanj 1800 litrov mleka na leto, 4. v to pristojna komisija mu mora priznati z ozirom na zunanjo obliko vsaj 24 točk. — Premije se bodo izplačale le rejcem, ki so včlanjeni v govedorejskih organizacijah (zadruga in odseki) v mariborski oblasti.

Važno za ovčjerejce! V svrhu izboljšanja ovčjereje namerava oblastni odbor letošnjo jesen porazdeliti nekaj dobrih mladih ovnov solčavske pasme po znižani ceni. Kdor se za takega plemenjaka zanima dobi potrebna navodila na okrajnem glavarstvu pri živinorejskem referentu, nadalje pri okrajnih zastopih in tudi pri kmetijskem oddelku oblastnega odbora v Mariboru.

URADNE VESTI.

Poročilo

o delovanju Kmetijske družbe za Slovenijo v l. 1926.

(Dalje in konec.)

Podroben pregled nam poda sledečo sliko blagovnega prometa v tem letu:

Predmet	1925	1926	več 1926
			vagonov
Umetna gnojila	119	145	26
Semena	10	13	3
Krmila	35	22	— 13
Sredstva proti škodljivcem	24	37	13

	komadov		
Poljedelski stroji	73	211	138
Mlekarski stroji	55	45	— 10
Vinogradniški stroji in priprave	220	338	118
Razni stroji	197	287	90
Vrtnarsko orodje	2117	2144	27
Različno orodje	3219	3352	233

Iz tega pregleda opazimo, da se je znatno zvišala poraba umetnih gnojil in sredstev zoper škodljivce; dalje se je prodalo več poljedelskih strojev, vinogradniških priprav, strojev sploh ter raznega orodja. Nazadovala pa so krmila, ker je bila za krmo splošno dobra letina, ter mlekarski stroji, ker so nastopili številni agenti raznih tvornic mlekarskega orodja, ki so z njimi preplavili deželo.

Pri nabavi modre galice je imela družba sitnosti, ker jo je polovico uvozila prej kakor je bila zanjo znižana uvozna carina. Druga polovica je pa šla čez mejo, ko je stopila ta naredba v veljavo. Navzlic temu je družba morala plačati celotno carino ter šele potem prositi za povrnitev. To je dosegla šele po tričetrt leta dolgem moledovanju in posredovanju, kar je bilo zvezano s težkočami in stroški. Trgovci, ki so pozneje kupili galico, so plačali zanjo le polovično carino, zato so jo lahko oddajali ceneje kakor družba. Na ta način so skušali spraviti družbo ob kredit, češ da prodaja potrebščine udom predrago. Toda zavedni kmetovalci se zaradi tega niso dali oplahiti, kajti oni dobro vedo, da družba ne išče dobičkov pri posredovanju blaga svojim udom, ampak da jim gre na roko, kolikor ji pač dopuščajo njena sredstva.

H koncu je še pripomniti, da bi se blagovni promet družbe čim bolj dvignil, če bi vsi podružnični odbori skrbeli za pravočasno preskrbo svojih udov z umetnimi gnojili, s semeni, sredstvi za razširjenje škodljivcev in potrebnimi stroji. V tem letu je sicer opaziti tozadevno precejšnji korak na bolje, vendar bo treba podružnice še vzpodbujati k živahnemu delovanju.

Podružnica mora v svojem okraju biti središče gospodarskega življenja, okoli katerega se zbirajo vsi zavedni in umni kmetovalci. Podružnični odbor nima samo naloge dobavljati svojim udom gospodarske potrebščine, ampak ima obenem skrbeti tudi za strokovni pouk. Šele, ko bomo ta cilj pri podružnicah dosegli, bo lahko tudi družba v polni meri vršila svoje naloge v prosep kmetijskega gospodarstva v Sloveniji.

S tem poročilom je nakratko orisano delovanje glavnega odbora Kmetijske družbe za Slovenijo v l. 1926.

RAZGLAS

o sprejemu gojenk v kmetijsko-gospodinjstvo šolo Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani.

S 1. oktobrom 1928. se otvori sedemindvajseti tečaj gospodinjstva šole, ki bo trajal 11 mesecev.

Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopu poleg Marijanišča na Poljanah v Ljubljani.

Pouk zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično kuhanje, šivanje (ročno in strojno), pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Gojenke se vežbajo v gospodinjstvem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in bolno živino.

Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, razsvetljavo, to je sploh za vse 450 Din, za pouk pa 100 Din. Vsaka gojenka naj vzame s seboj v tečaj po možnosti naslednjo obleko in perilo: vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, en par vrtnih čevljev,

nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, **tri barvana spodnja krila**, dve beli spodnji krili, štiri srajce, šest parov nogavic, 10—12 žepnih robcev, štiri kuhinjske in dva navadna predpasnika. Nadalje perilo za posteljo: dva para rjuh in štiri prevleke za blazine, 4 brisače, 4 servijete in jedilni pribor (žlica, vilice, nož). Če ima katera več obleke, jo tudi lahko vzame s seboj.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, marajo:

1. dovršiti 16. leto;
2. znati čitati, pisati in računati (zadnje šolsko izpričevalo);
3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
4. navesti kakšnega stanu so starši in kakšen je njih dosedanji glavni poklic;
5. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja;
6. zavezati se, da bodo natančno in vestno zvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, lastno-ročno pisane, nekolokovane prošnje za sprejem naj se vpošljejo

vsaj do 1. avgusta 1928.

Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.

Pri sprejemu deklet v gospodinjsko šolo se bo oziralo po možnosti na prosilke iz vseh slovenskih pokrajin.

V Ljubljani, 30. junija 1928.

Kmetijska družba za Slovenijo.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.
2. Slučajno.

Loka pri Zidanem mostu, v nedeljo, 12. avgusta 1928. ob osmih zjutraj v „Društveni sobi“; Murska Sobota, v ne-

deljo, 5. avgusta 1928. ob enajstih dopoldne pri Flisarju; Otave-Sv. Vid, v nedeljo, 5. avgusta 1928. ob dveh popoldne v gostilni Josipa Zalarja; **Semič**, v nedeljo, 19. avgusta 1928. ob osmih zjutraj v šoli; **Skofja vas-Vojnik**, v nedeljo, 5. avgusta 1928. ob osmih zjutraj v posojilnični dvorani v Vojniku; **St. Jurij ob Taboru**, v nedeljo, 29. julija 1928. ob osmih zjutraj v šoli; **Homec**, v nedeljo 29. julija 1928. ob 3. popoldne v mežnariji.

Tržne cene.

Gene so v dinarjih.		Ljubljana	Maribor
Zrni in drugi pridelki	pšenica	1 q 407— do 410—	400— do —
	raž	1 s 385— do 407—	375— do —
	ječmen	1 s 375— do 385—	350— do —
	ovca	1 s 320— do 340—	350— do —
	proso	1 s 290— do 310—	300— do 350—
	koruza (nova, sušena)	1 s 340— do 345—	370— do —
	ajda	1 s 270— do 290—	500— do 355—
	fižol, ribničan	1 s 485— do —	450— do 600—
	fižol, prepeličar	1 s 530— do —	— do —
	krompir	1 s 150— do 100—	100— do 125—
Seno in žitni in drugi pridelki	sladko seno	1 p 100— do —	100— do 125—
	kislo seno	1 p 60— do —	70— do 90—
	slama	1 p 70— do —	50— do 60—
Goveja živina	Voll I. . . . . žive teže 1 kg	— do —	7-50 do 8—
	II.	8-50 do 9—	6— do 7—
	III.	7-50 do 8—	5— do 5-50
	Krave, klobasarice	1 s 3— do 4-50	5— do 5-25
Prasiči	(Prigon v Ljublj. 140, v Marib. 646 glav.)		
	Teleta . . . . . žive teže 1 kg	14— do 15—	— do —
Mleko, maslo, pavlana	6-8 tednov stari . . . . . komad	200— do 300—	180 do 225—
	3-4 mesece stari	— do —	350— do 440—
	5-7 mesecev stari	— do —	460— do 500—
	debel . . . . . žive teže 1 kg	— do —	10— do 12-50
	debel . . . . . mrtve 1 s	— do —	15— do 17—
	(Prigon v Ljublj. 328, v Marib. 222 glav.)		
	piščanec . . . . . komad	12— do 30—	20— do —
	kokoš . . . . . komad	25— do 40—	35— do 40—
	mleko . . . . . 1 lit.	2-50 do 3—	2— do 2-50
	ametana	— do —	10— do 12—
Mleko, maslo, pavlana	čajno maslo . . . . . 1 kg	45— do 55—	50— do 65—
	surovo maslo . . . . . 1 s	40— do 44—	36— do 40—
	bolinjaki sir . . . . . 1 s	28— do 32—	— do —
	sirček . . . . . 1 s	10— do —	3— do 6—
	jajce . . . . . komad	1— do 1-25	1— do 1-25
	trda drva . . . . . 1 m ³	150— do —	140— do 150—
	mehka drva . . . . . 1 s	60— do 75—	105— do 120—

Za uredništvo odgovoren: Viljem Rohrman. — Tisk J. Blasnikla nasl. v Ljubljani. — Za tiskarno odgovoren Mih. Rožanec.

V zalogi imamo naslednje stroje svetovnoznanih tvornic kmetijskih strojev

Hofherr - Schrantz - Clayton - Shuttleworth

za katere je v Sloveniji Kmetijska družba prevzela vodstvo poslov.

Univerzalni jekleni plugi:

- UP5 — z samovodom-črtalom, plužno s premlčno osjo, z rezervnim jeklenim lemežem, za globočino 16 cm; teža 71 kg Din 825.—
- UP6 — isto, za globočino 16 cm; teža 74 kg. Din 870.—
- UP7 — isto kot pri UP6, za globočino 18 cm; teža 82 kg Din 960.—
- UPS — isto, lahek, za globočino 13—16 cm; teža 62.5 kg. Din 640.—
- UPG — isto, Din 650.—
- UPR — isto, Din 650.—
- D6MN — isto, za globočino 13—16 cm; teža 69 kg. Din 910.—

Brane:

- MES5 — železne, njivske, dvodelne, Din 735.—
- MES6 — železne, njivske, tridelne, Din 1100.—
- MES7 — težke, tridelne, Din 1165.—
- Št. 19 — 65 kg, železne, njivske, tridelne, Din 695.—
- F1 — verižne, travniške, 198 cm široke, teža 95 kg. Din 1595.—

Planeti:

- Št. 8 — kot okopalnik osipalnik in kultivator, globočina izpremenljiva, teža okoli 40 kg, Din 820.—
- Št. 18 — ročni, Din 170.—

Slamozelnice:

- Št. 74 — z ustjem 11", s klinjami na zamašnjaku, Din 3260.—
- Št. 72 — ustjem 8", s klinjami na zamašnjaku, Din 2250.—
- TEK — s klinjami na bobnu, Din 1240.—
- JE — s klinjami na bobnu, Din 1385.—
- CEJ za pogon z motorjem ali vitlom, Din 4440.—

Reporeznice:

- C — z 4 vrstami nožev na vrtni plošči, Din 615.—
- DF z noži na bobnu, Din 815.—

Robkači:

- RR — za ročni pogon, izdelana na dan 40—50 hl, Din 1175.—
- RRN — za ročni pogon, izdelana na dan 40—50 hl, Din 1255.—

Stroj za napravo zdroba:

- Št. 3 — z obojestransko narebrenimi mlev. ploščami, debelost zdroba se da uravnati, Din 585.—
- Št. 5 — z dvema narebrenima jeklenima valjčkoma, debelost zdroba se da uravnati, Din 1925.—

Mlatilnice:

ročne, za vitelj, motorne, parne, po velikosti. Na željo pošljemo ponudbe.

Zitočistilniki:

- Št. 8 — s pripravo za izločanje sneti, z 11 rešet. Din 2650.—
- Št. 7 — s pripravo za izločanje sneti, z 11 rešet. Din 3700.—

Vitlji (gepelni):

- G — za 2 konja, Din 7790.—
- Z — za 1 konja, Din 4950.—

Posnemalniki:

- „Olympic“ P1 za 80 l na uro, Din 1270.—
- „Olympic“ P2 za 120 l na uro, Din 1640.—

Plnje:

- „Olympic“ št. 1, za 5 l Din 620.—
- „Olympic“ št. 2, za 10 l, Din 750.—
- „Olympic“ št. 3, za 15 l, Din 1225.—

Grozni mlin:

- Št. 1. z zamaškom in mešalom po Din 1300.
- Št. 2. z zamaškom in mešalom po Din 1400.

Trijerji:

- Razr. I, znamka 1c po Din 1700.
- Razr. I, znamka 1a po Din 2000.
- Razr. II, znamka 1a po Din 2250.
- Razr. II, znamka 1 po Din 2750.
- Razr. II, znamka 2 po Din 3250.
- Razr. V, znamka 2 po Din 4500.

Sackovi plužni lemeži 6R24 po Din 48.
 Sackov obračalni plug NW7 po Din 970.—
 Sackov obračalni plug NW5 s črtalom in premično esjo po Din 1200.—
 Sackov obračalni plug (glava) HAW7 po Din 520.—
 Sackov osipalnik M po Din 700.—
 Sackov podzemni plug (glava) XII po Din 400.—; glava XV z noži po Din 400.—
 Sackov izruvač za krompir (glava) s 7 roglij po Din 320.
 Sackov okopalnik (glava) H4 po Din 315.
 Sackov kultivator FZBVR s 7 peresnimi noži po Din 1780.—; z 9 peresnimi noži po Din 1890.
 Glave URB4 za lesene pluge po Din 175.—
Brane:
 Sackova 3 delna njivska brana Ia po Din 1600.—
 Sackova 3 delna njivska brana GE3 s premakljivimi vr stami po Din 1150.—
 Travniška brana A3 po Din 680.—

Travniški skazifikator na visokih kolesih Darius 14 (s 14 premikalnimi travn. noži) po Din 2100 za komad.
 Skarifikator Ara 16 za globoke brazde, komplet po Din 1280 za komad.
 Travniške brane z zvezdnatimi členki AIII po Din 900.—, BIII po Din 1050.—, BIV po Din 1220.—
Sejalni stroj „Isaria“ širok 1,25, vrst 11, Din 4020.
 Trijerji (originalni Heidovi) razr. II/1 a po Din 2250.
 Trijerji (originalni Heidovi) razr. II/1 po Din 2750.
 Trijerji (originalni Heidovi) razr. II/2 po Din 3200.
 Trijerji (originalni Heidovi) razr. III/3 po Din 4100.
 Trijerji (originalni Heidovi) razr. V/2 po Din 4700.
 Izmenjalni cilindri za ječmen in oves (za Heidov trijer št. II/1a) po Din 1700; za II/1 po Din 1950.
 Žitni čistilnik z 7 siti po Din 1350.
 Robkalni stroj za koruzo EMR po Din 950.—
 Stroj za suho kvašenje žita Ideal po Din 950 komad.

Vnetje sravnice.

„Bissulin“ je učinkoval pri več kot 1000 živalih.
 Tierarzt D., Deutsche Tierärztl. Woch. 1911, Nr. 11.

„Bissulin“ je v prvi vrsti sredstvo, ki obvaruje živali nalezljivega sravnničnega vnetja. Tierarzt Dr. D., München. T. Woch. 1928, Nr. 4.

„Bissulin“ se izdaja le na živinozdravniško odredbo.

Brošure o boleznih razpošilja brezplačno H. Trommsdorf Chem. Fabrik Aachen. Zastopnik: „Lykos“ Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjevska ulica 8.

Telefon šte. 6.

Poštni ček 20.533.

Ustanovljena leta 1859.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

(Grajska štedionica)

LJUBLJANA
 PREŠERNOVA ULICA

Stanje vložnega denarja nad 800 milijonov dinarjev.

Stanje vložnega denarja nad 1200 milijonov kron.

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti. Jamstvo za vse vloge in brati tudi tekočega računa je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo sodišča denar neoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar. Naši rotaki v Ameriki nalagajo svoje prilhanke največ v naši brani ničel, ker je denar tu popolnoma varen. Hranilnica daje posebna po nizki obrestni meri na posestva in menice.

I. JAX & SIN
 Ljubljana,
 Gosposvetska c. 2
 priporoča bogato zaplogo. Pisalni stroj Adler in živalni za ročbino in obrl.
 Vozna kolesa Styria Dürkoop, Orožno kolo (Waffenrad). Ceniki zastopnj in franko.

Knjigo „Sadjarstvo“

drugo razširjeno in spopolnjeno izdajo, spisal Franjo Kafol, priporočamo vsem sadjarjem, da si jo takoj naročijo pri Kmetijskih družbi v Ljubljani, Turjaški trg 3. Cena 10 Din. (Denar se lahko priloži pismu). 249

Najuspešnejše sredstvo za rejo domače živine je brezdvomno

„MASTIN“

ki pospešuje rast odelitelcev in omastitelcev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti „MASTINA“ so brezštevilna zahvalna pisma.
 Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din.

Lekarna TRNKOCZY
 Ljubljana, Mestni trg 4
 (Zraven Rotovža.)

KNJIGOTISK LITOGRAFIJA OFFSETTISK KARTONAŽA

VSA TISKARSKA IN LITOGRAFIČNA DELA V ENI ALI VEČ BARVAH: VIZITNICE, KUVERTE, CENIKE, RACUNE, PLAKATE, TABELE, KNJIGE, SLIKE, AKCIJE, ZADRUŽNE TISKOVINE ITD.

KONKURENČNE CENE!

J. BLASNIKA NASL.
 LJUBLJANA, BREG 10-12.

Bolni na pljučih!

Tisoč že ozdravljenih!

Zahtevajte takoj to knjigo o moji novi umetnosti prehranjevanja, ki je že marsikoga rešila smrti. Ona more poleg vsakega načina življenja pomagati, da se bolezen hitro premaga. Nočno znoenje in kašelj prenehata, telesna teža se poveča ter po vseobčnem poopnjenju skrajša bolezen.

Resni možje

zdravniške vede potrjujejo prednost te moje metode in jo radi priporočajo. Čimprej pričnete z mojim načinom prehranjevanja, tem boljše.

Popolnoma zastopnj

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega. Ker bo moj založnik v celnem razposlal samo

10.000 izvodov zastopnj,

radi tega pišite takoj, da boste tudi vi sprejeti v krog onih srečnih, ki bodo dobili to znamenito knjigo. Pišite na naslov:

GEORG FULGNER, Berlin - Neukölln
 Ringbahnstrasse 24, Abt. 649.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20.—, vsaka nadaljna beseda po 1 Din.

Vsaakega 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodnjo številko. Upravništvo ne prevzame posredovanja.

Diplome za člane

Kmetijske družbe za Slovenijo v velikosti 63/47 cm se izdajajo članom po 15 Din, le proti predplačilu. (Da bo besedilo pravilno tiskano, le naznaniti natančen naslov in pristopno leto.) 140

Kupujemo zlato, srebro, platin

le plačamo 1 srebrno krono Din 3.60, 2 srebrni kroni Din 7.20, 5 srebrnih kron Din 18. Prevzemamo tudi vse druge kovine in plačamo najbolje. Tovarna za ločenje dragih kovin, Ljubljana VII., (Sp Šiška), Sv. Jerneja c. 8. 80

Patentiran sterilizator

za konserviranje vina v sodih na pipi. Vina s takim vebnim nastavkom se do popolnega iztočenja ne pokvarijo. Cena 25 Din za komad, po pošti 30 Din s povzajem 36.50 Din. Naročila sprejema izdelovatelj Ivan Vitezić, Sušak. 155

Inserirajte v „KMETOVALCU“!

Vina

izvrstnega (belega) leta 1926. in 1927., imam na prodaj okoli 70 hl. — Cena po dogovoru. Alojzij Noršič, župnik, Bedekovčina (Hrvatska). 172

Kupujem

vsako množino lipovega cvetja, kamilce, arnika cvetja, kakor druga dobro posušena zdravilna zelišča. Cene in množino naj se javi pod „Florjančič“, poštni predal 231, Ljubljana. 176

Bika

čiste montažonske pasme od 16 do 24 mesecev starega, kupi Luka Ottoničar, Cerknica 110. 175

Kovaškega vajenca

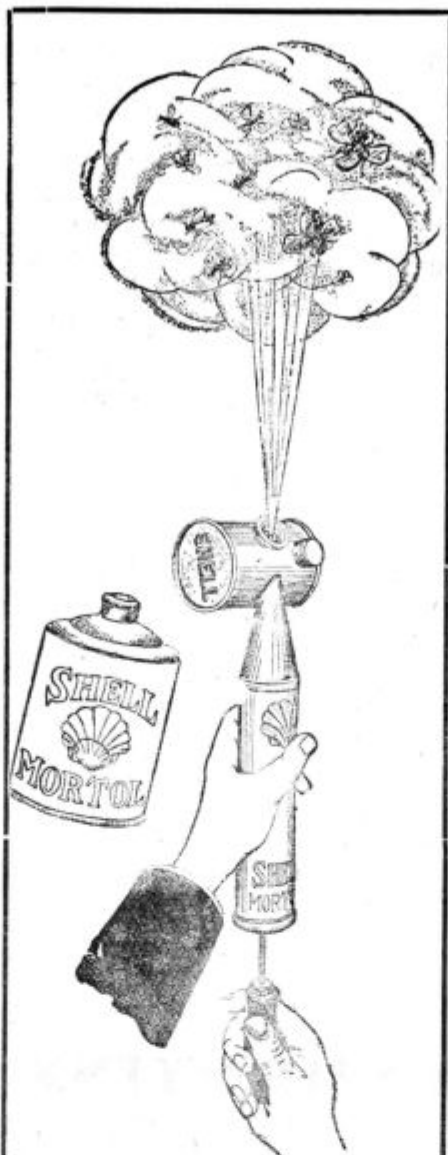
krepkega, zdravega in poštenega, sprejemem za kovaško obrt. Nastop takoj! Naslov: Ivan Lesar, kovač, Ribnica, Dolenjsko. 174

Dva bika,

murodolske pasme (sive barve), eden star 20 mesecev, licencovan, teža 500 kg; drugi star 11 mesecev, še ni licencovan, tehta 300 kg, ima na prodaj Ana Debelak, Žeče 16, p. Buče pri Kozjem, Štajersko. 173

Kovačnica

že 30 let obstoječa, v občini Plač ob stari državni cesti (Maribor-Ehrenhausen) se odda v najem. H kovačiji pripada lepo stanovanje v prvem nadstropju iste hiše z vrtom in njivo. Zahteva se strokovno znanstvo, mojstrsko spričevalo in lastno orodje. Poročeni imajo prednost. Ponudbe poslati na: Franc Hutter, Ptuj. 177

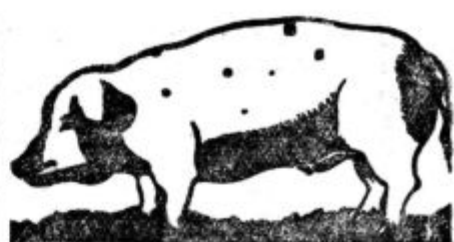
Pokončava hitro in temeljito

muhe, komarje, molje, stenice, bolhe, ščurke, mravlje, uši in vse druge škodljive mrčese ter njihova jajca.

Dobiva se v vseh boljših trgovinah.

Anglo - Jugoslovanska
petrolejska d. d.

LJUBLJANA, Kralja Petra trg 2

Kot prva pomoč pri obolenju prašičev ter v zabranjenje rdečice se je izkazal v neštetihi slučajih kot edino uspešno zdravilo

Sadnikarjev zdravilni prašek zoper obolenje prašičev.

To vedno učinkujoče sredstvo očisti prebuvila in odvaja iz njih kužne bacile. Pospešuje tek in reje zdravim živalim ter pri obolenih pravočasno uorabljen zabrani rdečico. Previden rejec injei ta pršek vedno dom! — zavoj 10 Din, 10 zavojev 100 Din, preprodajalec poseben pust. Če se pošlje denar naprej, poštnine prosto, sicer po povzemu. Izdeljuje in razpošilja z natančnim navodilom samo:

Lekarna Mr. Stanko Hočevar
Vrhnika štev. 96.

V zalogi so vsa druga zdravila.

Brinje, češplje, fige,

za žganjekuho ima v zalogi: Ivan Jelačin, Ljubljana. Vzorce pošljem na zahtevo. 9

Radi ženitve

želi poznanstva mlad neoporečen ugleden posestnik z istotakim dekletom. Prednost imajo uspešne obiskovalke gospodinjinskega tečaja ter večje konzerviranja. Same, odnosno starši naj pišejo na upravo „Kmetovalca“ pod „Značaj“ št. 158. 158

Knjižico „Določanje žive teže pri govedu brez tehtnice“

v slovenskem, srbohrvatskem, nemškem, italijanskem in madžarskem jeziku pripravljamo vsim kmetovalcem. Naroča se pri Kmetijski družbi v Ljubljani. Cena 10 Din v predplačilu. (Denar se lahko prilozhi pismu).

„KOVINA“

D. D.
MARIBOR

izdeluje

PERONOSPORA

BRIZGALKE

vseh priznanih sistemov. 12

Gospodarji! Gnojite z

APNENIM DUŠIKOM

najfinejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apnenim dušikom, gnoji istočasno z dušikom in apnom. — Informacije o upotrebi in množini, rentabilnosti kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnena dušika daje

TVORNICA ZA DUSIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

Ta tvornica proizvaja iztotako mešano umetno gnojilo „**NITROFOSKAL-RUŠE**“ katero sestoji iz apnena dušika superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno z dušikom, fosforom, kalijem in apnom, ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil.

KMETOVALEC.

**Glasilo Kmetijske družbe
za Slovenijo.**

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

1/4 stran	Din 2400.—	1/8 strani	Din 400.—
1/2 strani	Din 1200.—	1/4 strani	Din 300.—
3/4 strani	Din 800.—	1/2 strani	Din 200.—
1 strani	Din 600.—	3/4 strani	Din 100.—

Priloga listu stane Din 1500.—. — Mala naznanila do 20 besed stane Din 20.—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

Kmetovalci — udje Kmetijske družbe!

Naročajte vse kmetijske potrebščine edino-le pri svoji strokovni organizaciji t. j. pri Kmetijski družbi za Slovenijo: edino-le ona Vam more dati vsa potrebna jamstva glede izvirnosti in dobre kakovosti umetnih gnojil, krmil, semen in strojev. Bodite previdni pri nakupovanju potrebščin, ne nasedite raznim »cenejšim« ponudbam.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine.

Cene neobvezne. — Zaloge se nahajajo:

v Ljubljani, Turjaški trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Brežicah pri Zvezi kmetijskih podružnic; v Ivanjkovcih pri g. Lovro Petovarju; v Murski Soboti pri tvrdki Čeh & Gaspar; v Radlnicah pri kmetijski podružnici sv. Jurju ob Ščavnici; v Novem mestu pri kmetijski podružnici; na Rakeku pri g. Matvezu Stržaj; v Ptujju pri Kmet. društvu.

Večje zaloge apnovega dušika so:

pri kmetijskih podružnicah v Novem mestu, Rovtuh, Gor. Logatcu, Kostrivnici, Št. Jerneju, Železnikih, Frankolovem, Škofji vasi - Vojniku, Brežicah, Št. Ilju pri Velenju, v Velenju, Šmartnem ob Paki ter pri hmeljarni v Žalcu.

Deteljna, travna in druga semena.

Brez jamstva glede čistote in kaljivosti naj nihče naših udov travna in deteljna semena ne kupuje. Zahteva naj vselej natančno navedbo odstotkov čistote in kaljivosti in naj ne upošteva cenikov, ki teh navedb nimajo, kajti v tem slučaju gre navadno za slabo in staro seme, ki je le navidezno »ceneje«.

Kmetijska družba je lotos kupila najčistejša in najbolj kaljiva semena in jamči pri deteljnih semenih in mačjem repu za popolno brezpredeničnost.

Cene za nadrobno oddajo so naslednje, pri odjemu celih vreč popust:

domača detelja, gorenjska	98% Č	90% K	26.— Din
lucerna, pristna francoska	96% ..	90% ..	42.— ..

Zmesi travnega in deteljnega semena. Iz zajamčeno čistih in kaljivih vrst, sestavljene po strokovnih navodilih stanejo: I. za barski svet kg Din 28.—; II. za peščeno zemljo kg Din 28.—; III. za srednje težko zemljo kg Din 26.—; IV. za težko zemljo kg Din 26.—.

Semenska ajda, siva po Din 3.70 za kg.

Kose, dolžina 65 cm, 70 cm, 75 cm. Vsak ud ima pravico zahtevati te kose po Din 18.— za komad franko Ljubljana, dokler traja zaloga.

Umetna gnojila.

Cene veljajo za nadrobne pošiljatve. Pri vagonskih naročilih naj se podružnice obrnejo preje pismeno na družbo, ki jim bo napravila po možnosti ugodnejše cene.

Amonijev sulfat 20/21% po Din 500.— za 100 kg.

Apneni dušik 16—19% v pločevinastih posodah po Din 285 za 100 kg. — Za 1 ha 200 do 300 kg.

Apneni prah, rinfuza (prosto) naložen v Trboveljski ali Zagorski apnenici, po Din 13.— 100 kg, samo vagonске pošiljke.

Kaljjeva sol, 42% po Din 170.— za 100 kg, vreče po 50 kg stanejo 90.— Din z vrečo vred. Za 1 ha 200—300 kg.

Kajnit 12—15% po 86.— Din za 100 kg. — Za 1 ha 400 do 600 kg.

Kostni superfosfat 18/20%. Cena Din 128.— za 100 kg Ljubljana-Maribor. Na hektar 300 kg. Pri pol ali vagonškem odjemu cena po dogovoru.

Mavec (gips) za gnojenje. Cena po 40 Din za 100 kg z vrečami vred. — Na ha 600 kg.

Mešano gnojilo. Nitrofoskal - Ruše, za polje, travnike in vinograde, ki vsebuje 8% kalija, 4% dušika in 8% fosforove kisline po Din 180.— za 100 kg. Za 1 ha 500 kg.

Razklejana kostna moka. 30% fosforove kisline, 1/2% dušika po Din 120.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Rudninski superfosfat 16% po Din 92.— za 100 kg, v vrečah po 100 kg, za 1 ha 300—500 kg. Pri pol ali vagonškem odjemu cena po dogovoru.

Rožena moka, izborna dušičnato gnojilo za vinograde po Din 200.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg.

Surova kostna moka z 10—12% fosforove kisline in 4% dušika po Din 115.— za 100 kg. — Za 1 ha 300—400 kg.

Thomasova žilindra. V Ljubljani in Mariboru stane vreča 100 kg 18/19% Din 125.—, vsak odstotek višje vsebine Din 6 več. Pri pol ali vagonem odjemu po Din 122 franko vsaka postaja.

Krmila:

Klajno apno v izvornih vrečah, težkih 50 kilogramov po Din 4.— za kg, na drobno Din 4.50 za kg, najmanj 5 kg.

Lanene tropine z 38/40% beljakovin in tolišče po Din 3.50 za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Ribja moka v originalni vreči 50 kg po Din 7.50 za kg, na drobno Din 8.— za kg, najmanj 5 kg.

Vinogradniške in vrtno potrebščine:

Arborin, sredstvo zoper drevesne škodljivce, v steklenicah po 1½ kg po Din 20, v ročkah po 3½ kg Din 50.—.

Tobačni izvleček v sodih po približno 200 kg po 5 Din kilogram na drobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po 40 Din in v steklenicah po dva kg po 15 Din z ambalažo vred. Po pošti se razpošiljajo le pločevinaste kante.

Arsokol (glej spis v št. 5. lanskega „Kmetovalca“) svinčen preparat zoper razne drevesne škodljivce, osobito proti črvivosti jabolk, proti listnim in krvavim ušem, v steklenicah po 100 gr Din 20.—.

Azbest Clarit za čiščenje vina po Din 70 za kg.

Eponit za čiščenje vina po Din 50.— za kg.

Fenoltaleinov papir za preizkušanje galičnih zmesi po Din 1.— za zvez.

Gumijeve cevi za škropilnice po Din 15.— za meter.

Gumijeve vezi, prvovrstne po Din 140 kg.

Gumijeve plošče po Din 10 za komad.

„Jullien“ za čiščenje vina, za belo in za rdeče ¼ kg Din 30, ½ kg Din 50, 1 kg Din 90.—.

Merilo za sode, novost patent **Matievič**, vštevši tabelo po 130.— Din za 2 m zložljiv aparat.

Moštne mere, žepne, mali format po Din 95.—.

Modra galica 98/99%, zajamčena po 7.80 Din kg, pri odzemu najmanj 100 kg, na drobno po Din 8.— za kg.

Natrij bisulfit v tabletah po 180 Din za 1 kg.

Petrolofenol, sredstvo zoper krvavo uš, po Din 12.50 za kg.

Porzol preizkušeno suho sredstvo za prašenje semena proti snetjavosti v zav. po 200 gr Din 20.—.

Rafija la Madagaskar Mayunga po Din 26.— za 1 kg.

Saloidin (antiklor, natrijev tiosulfat) v sodih po 300 kg po Din 5.20 za kg, v sodih po 100 kg po Din 5.40 za kg, v manjših količinah po Din 5.60 za kg.

Sullikol (koloidalno žveplo) proti oidiju, v zavitkih po pol kg Din 65, po 1 kg Din 120.

„Srgo“ aparat za zatiranje poljskih miši po Din 200.—.

Srgo patroni po Din 7 za komad.

„Stopp“ nastavke za škropilnice (hipni zatvor iz medenine) sistem Fr. Nechwile, po Din 140.—.

Škropilnice franc. znamke „Automatique“, nahrbtnne Din 680.—.

Škropilnice za sadno drevje in hmelj „Unikum“ od tvrdke „Nechvile“ ročno-prevozne z dvema cevni po 3 m, štirimi podaljševalnimi cevmi po 75 cm, 2 bambusovimi cevmi po 4 m in patent. razpršilnikom Din 2900.—.

Škropilnice ročne, male po Din 80, srednje po Din 120, velike po Din 160. (Razpršilniki za veliko ročno škropilnico Din 18 za komad).

Škropilnice Flora, dvollterske, za vrtno nasade, po Din 370.—.

Škropilnice ročne, Ideal, bakrene po 1 lit. Din 205, po 2 lit. Din 210, ponikljane po 1 lit. Din 220, po 2 lit. 225 za komad.

Trtne škropilnice, bakrene, sistem Vermorel po Din 500, sistema Kmetijska družba po Din 450.—, prava francoska Superieur po Din 500, za komad.

Urania-zelenilo v zavitkih po 1 kg, cena po Din 60, v zavitkih po ½ kg po Din 33.—.

Potrebščine k škropilnicam: kolenca po Din 10, razpršilnik Duet po Din 130, navadni razpršilnik po Din 18, brizgalna

cev s pipo in cedilom po Din 65 za komad, **Flickov razpršilnik za trte** po Din 80 za komad, za drevje in hmelj po Din 130 za komad.

Grozdni mlin (domače tvrdke) po Din 850.—.

Grozdni mlin (inozemске tvrdke) 65 kg teže po Din 1580.

Grozdni rebljač Ideal 8 prenosljiv, po Din 2550.—.

Grozdni rebljač (inozemске tvrdke) po Din 5450.

Sadni mlin (domače tvrdke) po Din 1450.

Sadni mlin (inozemске tvrdke) po Din 4250.

Vinalkometer za določanje alkohola od tvrdke **Theo Seltz** po Din 120.—.

Vinometri „Weinlaube“ inozemske tvrdke po Din 60.—.

Žveplo dvojno ventilirano 85/95% Chancel po Din 4.60 za 1 kg, z 3% galice po Din 4.90 za 1 kg.

Žveplovi trakovi na azbestu po Din 16 za kg.

Žveplalnik Torpille Vermorel, nahrbtnni po Din 450, **Kovina**, nahrbtnni po Din 420, za komad.

Žveplalniki za sode po Din 60.— za komad.

Žveplalniki ročni po Din 65 komad.

Vrtnarsko orodje, orig. tvrdke S. Kunde & sin:

Cepilni noži za okulacijo in kopulacijo od Din 33 do 140, **peresa k škarjam** po Din 1.—.

Zage za drevesa od Kunde, Din 52.—, Din 60.—.

Živinoreja in mlekarstvo.

Gumijevi seski za teleta po Din 30 komad.

Gobčni odpiralč „Ekspres“, 150 Din komad.

Laktodensimeter (za določanje gostote mleka) po prof. Gerberju po 40 Din.

Mlečne cevi št. 3562 po Din 6.—: št. 3561 po Din 7.—.

Posnemalniki: Domo H za 30 lit. po Din 875, **AX** za 40 lit. po Din 1000, **M** za 70 lit. po Din 1055 komad.

Posnemalnik Vega E za 75 lit. po Din 1050, **E2** za 100 lit. po Din 1250, **F** za 140 lit po Din 1700, **A** za 200 lit po Din 2500.

„Baltic“ posnemalnik H. F. za 35 lit. Din 700.—, **M. O.** za 60 lit. Din 1350.— za 100 lit. **K1**, po 1850.— Din, za 130 lit. s podstavkom Din 2750.

Požiralnikove cevi za teleta 160 Din, za goved 320 Din.

Sirišče „Kastel“ se dobi v pločevinastih puščicah po 25 gr Din 10, 50 gr po Din 20, 100 gr po Din 40, 250 gr po Din 110, 500 gr po Din 180.

Sirišče dansko originalno Hansenovo v prahu (iz Kodanija) v škatljicah po 25 gramov po Din 15.—, 50 g po Din 25, 100 g po Din 45.

Sesalke za gnojnico (gnojne pumpe) 330 cm po Din 880, 360 cm po Din 895, 390 cm po Din 910, 420 cm po Din 930, 290/420 cm po Din 1080.

Sikuro, hlevski odpenjač komad Din 26.—.

Telečji napajalniki po Din 130 in gumijasti seski po Din 20.

Trokarji za goved po Din 100, za teleta in ovce po Din 76.

Kosilnica Herkules enovprežna po Din 5200, dvovprežna po Din 5300.

Razne kmetijske potrebščine:

Grablje, železne z 10 zobmi po Din 10.—.

Grablje, železne z 12 zobmi po Din 12.—.

Grablje, železne z 14 zobmi po Din 14.—.

Grablje, železne z 16 zobmi po Din 16.—.

Lopate za šitiranje po Din 20.—.

Lopate za nakladanje po Din 24.—.

Vile, železne s 3 roglji po Din 13.—.

Vile, železne s 4 roglji po Din 14.—.

Vile s 4 roglji, garantirane po Din 20 komad.

Kultivatorji (ročni) po 18 in 25 Din komad.

Mortol aparat za uničevanje mrčesa (gl. spis v Kmetovalcu šte. 15), po Din 80.— za garnituro.

Pasti za voluharje po 10 in po Din 6.—, kleščice za pasti Din 5.—.

Francoski ključji (francozi) Rapid, mali po Din 35.—, srednji po Din 62.—, veliki po Din 100.— za komad.

Poljedelski stroji:

Univerzalni plugi in plužni deli:

Sackov plug R16 po Din 1900.—.

Sackov plug R14MN po Din 1600.—.

Sackov plug D8MN po Din 1000.—.

Sackov plug D7MN po Din 920.—.

Lemeži za Sackove obračalne pluge po Din 35.—.